

KANNANOTTO SOPEUTUMISVALMENNUKSEN JA TUETTUJEN LOMIEN ERILLÄÄN PITÄMISESTÄ

*Sosiaali- ja terveysjärjestöt toteuttavat STEA:n tukemina Veikkauksen voittovaroista sopeutumisvalmennusta ja tekevät yhteistyötä lomajärjestöjen kanssa sosiaalisessa lomatoiminnassa. **Näitä kahta eri tarkoitukseen määritettyä toimintaa ei pidä sekoittaa toisiinsa tai yhdistellä.***

Me allekirjoittaneet järjestöt vetoamme päättäjiin, että sopeutumisvalmennuksen ja lomatoiminnan sisältöjä ja tavoitteita ei lähdetä keinotekoisesti sekoittamaan toisiinsa. Avustukset tulee käyttää niillä tuettavaan toimintaan sovittujen kriteerien mukaisesti.

Sopeutumisvalmennus on kuntoutusta

Sopeutumisvalmennus on moniammatillinen kuntoutuspalvelu, jonka tarve, tavoite ja sisältö rakentuvat kuntoutujan elämäntilanteen mukaisesti toiminnallisista, tiedollisista ja kokemuksellisista osista (Vilkkumaa 2016). Sopeutumisvalmennuksen avulla kuntoutuja jäsentää omaa elämäntilannettaan, oppii uusia selviytymiskeinoja ja vahvistaa omaa kyvykkyyttään (Streng 2014).

Sopeutumisvalmennuskurssi on tavoitteellinen, intensiivinen ja osallistujien tarpeiden mukaan räätälöity, ammattilaisten ohjaama prosessi. Siinä hyödynnetään professionaalisesti ohjattua vertaistukea, ammattilaisten osaamista ja kokemustietoa, toiminnan kautta syntyviä oivalluksia ja sosiaalista tukea. Sillä on tärkeä paikkansa pitkäaikaissairaiden ja vammaisten ihmisten ja heidän läheistensä kuntoutumisessa eikä sitä pidä sekoittaa muuhun hyvinvointia lisäävään toimintaan, joka muistuttaa sopeutumisvalmennusta vain siinä määrin, että se toteutetaan ryhmässä (Streng 2014).

Sosiaalinen lomatoiminta on virkistystä ja vertaistukea

Sosiaalinen lomatoiminta antaa mahdollisuuden kodin ulkopuoliseen lomaan niille perheille ja aikuisille, joilla ei muuten olisi mahdollisuutta lomaan. Tuetun loman tavoitteena on lisätä hyvinvointia. (RAY:n muistio 9.11.2011)

RAY:n Sosiaalisen lomatoiminnan periaatteet -oppaassa sosiaaliset lomat on määritelty seuraavasti: Loma on omia voimavaroja vahvistavaa, mutta **se ei ole kuntoutusta** tai hoitoa. Lomapaikassa ei näin ollen toteuteta kuntoutus- tai hoitotoimenpiteitä, eivätkä terveydenhoitohenkilökunnan vastaanotot kuulu lomatoimintaan. Sosiaalisen lomatoiminnan sisällöissä ja toteutuksessa on edelleen kehittämistä, jotta varmistetaan toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Sopeutumisvalmennus ja sosiaalinen lomatoiminta tulee pitää erillään

Sekä sopeutumisvalmennukselle että sosiaaliselle lomatoiminnalle on edelleen vahva yhteiskunnallinen tarve. Niiden lähtökohta, tavoitteet ja toteutusmuodot ovat kuitenkin erilaiset.

Sopeutumisvalmennus on

- vuorovaikutuksellinen dialogiin perustuva oppimisprosessi, jossa
- henkilö rakentaa omaa identiteettiään vertaisten ja kokemusasiantuntijoiden tuella kuntoutuksen ammattilaisten ohjauksessa.
- asiakaslähtöisyys vaatii kuntoutuksen ammattilaiselta hyvät ryhmän ohjaustaidot ja läsnäolon koko kurssin ajan, jotta hän voi tunnistaa yksilöiden muuttuvia tarpeita
- hyvän ja toimivan ryhmädynamiikan muodostuminen lisää vertaisten saamaa keskinäistä tukea toinen toiseltaan

- sopeutumisvalmennuksessa osallistujat asettavat toimintakyvyn edistämiseen liittyvät tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan järjestelmällisesti myös kurssin jälkeen

Nämä sopeutumisvalmennuksen ydinelementit eivät kuulu sosiaaliseen lomatoimintaan.

Useilla järjestölähtöisen sopeutumisvalmennuksen toteuttajilla on tarjota myös vertaistuen verkosto, joka tukee sopeutumisvalmennusjaksojen tavoitteiden ja arjen muutosten saavuttamista kotipaikkakunnalla.

Sopeutumisvalmennuskursseille osallistuneet tuovat palautteissaan esille toiminnan tarpeellisuuden ja merkityksellisyyden elämässään. Myös heitä ohjaavat ammattilaiset tuntevat sopeutumisvalmennuksen merkityksen ja osaavat suositella sitä asiakkailleen. Sopeutumisvalmennukselle on paikka kuntoutuspolulla.

Me allekirjoittaneet sopeutumisvalmennusta toteuttavat ja tuettuja lomaa markkinoivat valtakunnalliset järjestöt pidämme edellä mainituin perusteluin tarkoituksenmukaisena sopeutumisvalmennuksen ja sosiaalisen lomatoiminnan erillään pitämistä niin toteutuksen kuin rahoituksen sekä asiakkaiden näkökulmasta katsottuna.

Allekirjoittaneet sosiaali- ja terveystieteet:

ADHD-liitto ry

Aivoliitto ry

Aivovammaliitto ry

Allergia-, Iho- ja Astmaliiitto ry

Crohn ja Colitis ry

Eläkeliitto ry

Epilepsialiitto ry

Hengitysliiitto ry

Invalidiliitto ry.

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Keliakialiitto ry

Kuntoutussäätiö

Kuuloliitto ry

Lihastautiliitto ry

Mielenterveyden keskusliitto ry

MLL:n Lasten ja Nuorten Kuntoutussäätiö

Munuais- ja maksaliitto

Neuroliitto ry

Näkövammaisten liitto ry.

Parkinson liitto

Psoriasisliitto – Psoriasisförbundet ry

Rinnekoti-Säätiö, Norio-keskus

Suomen CP-liitto ry.

Suomen Diabetesliitto ry.

Suomen Kuurosokeat ry

Suomen Luustoliitto ry

Suomen Parkinson-liitto ry

Suomen Reumaliitto ry.

Suomen Sydänliitto ry

Suomen Syöpäyhdistys ry

TATU ry